

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ

ЯРЕМКО ЗОРЕСЛАВА ВАСИЛІВНА

УДК 343.8

**ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАОХОЧЕННЯ ТА СТЯГНЕННЯ ДО ОСІБ,
ПОЗБАВЛЕНИХ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК**

12.00.08 – кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2016

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Львівському державному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України

Науковий керівник кандидат юридичних наук, доцент
Телефанко Богдан Миколайович,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
Конопельський Віктор Ярославович,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
професор кафедри кримінального права та кримінології

кандидат юридичних наук, доцент
Гуцуляк Микола Ярославович,
Національна академія внутрішніх справ,
старший науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем досудового розслідування
навчально-наукового інституту № 1

Захист відбудеться «2_» грудня 2016 р. о 13³⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.725.02 у Львівському державному університеті внутрішніх справ за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Львівського державного університету внутрішніх справ за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Автореферат розіслано « 1 » листопада 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Красницький

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Важливим напрямом політики у сфері виконання покарань України є упорядкування законодавства і практики виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк відповідно до міжнародних стандартів поводження із засудженими. Сучасна кримінально-виконавча система має бути зорієнтована на вирішення завдань регулювання порядку та умов виконання і відбування покарання, визначення ефективних засобів виправлення засуджених. Мінімальні стандартні правила ООН поводження з в'язнями та Європейські пенітенціарні правила рекомендують забезпечувати правопорядок під час виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк не лише заходами стягнення, але і заходами заохочення задля стимулювання правослужняної поведінки засуджених.

Аналіз стану дисциплінарної практики засвідчив значну інтенсивність застосування персоналом виправних колоній заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Так, за даними Державної пенітенціарної служби України, станом на 1 січня 2016 року у кримінально-виконавчих установах утримувалося 53034 засуджених та у виховних колоніях – 348 засуджених. Водночас, за підсумками 2014 року, зафіксовано 99992 порушення встановленого порядку відбування покарання, вчинених засудженими. Зокрема, 54209 стягнень накладені правами начальника (заступника) УВП, 35055 – правами начальника відділення соціально-психологічної служби, тоді як лише 16833 заходи заохочень застосовано правами начальника відділення соціально-психологічної служби.

Натомість, за підсумками 2015 року, зафіксовано 88531 порушення, за які накладено 45790 стягнень правами начальника (заступника) УВП, 32095 – правами начальника відділення соціально-психологічної служби. І лише 10859 заходів заохочень застосовано правами начальника відділення соціально-психологічної служби. Відтак, очевидно, що невпинно зростає кількість випадків застосування саме заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, які майже вдвічі перевищують кількість осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк, тоді як кількість випадків застосування заходів заохочення щороку зменшується. Такі показники викликають неабияке занепокоєння серед учених.

Окремі теоретичні та прикладні аспекти застосування заходів заохочення і стягнення до засуджених, позбавлених волі, розглянуто у наукових працях українських та зарубіжних вчених, зокрема: І. А. Водолаза, С. Л. Бабаяна, В. А. Бадири, І. Г. Богатирьова, А. П. Геля, О.А. Гритенко, М. Я. Гуцуляка, О. М. Джужі, М. П. Журавльова, А. І. Зубкова, В. В. Кареліна, О. Г. Колба, В. Я. Конопельського, В. М. Кудрявцева, В. О. Меркулової, О. С. Міхліна, І. С. Михалко, Г. С. Резніченко, М. В. Романова, І. С. Ноя, О. Л. Ременсона, А. Ф. Сизого, А. Х. Степанюка, Н. О. Стручкова, Ф. Р. Сундурова, О. О. Тихонова, В. М. Трубникова, Г. Ф. Хохрякова, Ю. А. Чеботарьової, І. В. Шмарова, І. С. Яковець, С. Леленталє, Р. Міллера та інших.

Проте за сучасних умов низка питань із окресленої проблематики і досі не досліджені. Це, зокрема: відсутність законодавчо закріпленого алгоритму дій працівників у процесі застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, а також чітких критеріїв розуміння підстав застосування заходів заохочення та стягнення; невизначеність співвідношення застосування заходів стягнення, залежно від тяжкості вчиненого засудженим дисциплінарного проступку; невідповідність норм КВК України у частині застосування заходів заохочення та стягнення міжнародним стандартам поведіння із засудженими. Відтак постає нагальна потреба ґрунтовного вивчення теоретико-прикладних питань застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, що дасть змогу уникнути помилок у практичній діяльності.

Наведені обставини, зокрема, обумовлюють актуальність обраної для дослідження теми та її наукове розроблення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано у Львівському державному університеті внутрішніх справ у межах теми наукових досліджень «Проблеми реформування правової системи України» на 2009–2012 і 2012–2015 роки (номери державної реєстрації 0109U007853, 0112U007492), відповідно до основних положень Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р., Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схваленої Указом Президента України від 8 листопада 2012 р. № 631/2012.

Водночас тему дисертаційного дослідження 29 грудня 2010 р. затверджено на засіданні Вченої ради Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол № 5).

Мета і задачі дослідження. *Метою* дисертації є розробка теоретико-прикладних аспектів щодо застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк та оцінка ефективності кримінально-виконавчого законодавства у рамках зазначеної тематики.

Для досягнення поставленої мети окреслено такі основні теоретичні та прикладні *задачі*:

– проаналізувати стан розробки в науці кримінально-виконавчого права питання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк;

– вивчити історію становлення і розвитку інституту заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, у кримінально-виконавчому законодавстві;

– з'ясувати поняття та систему заходів заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк;

– визначити підстави та порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк;

– здійснити кримінально-правову, кримінологічну та кримінально-виконавчу характеристику засуджених, до яких застосовувалися заходи заохочення і стягнення;

– з'ясувати значення заходів заохочення та стягнення у процесі виправлення засуджених під час відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк;

– сформулювати та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері застосування виховного впливу на засуджених до позбавлення волі на певний строк.

Предмет дослідження – застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк.

Методи дослідження обрано з урахуванням поставленої мети, задач, об'єкта і предмета дослідження. Відтак *діалектичний метод* становить основу дослідження – як загальнонауковий метод пізнання соціально-правових явищ у їх суперечностях, розвитку та змінах; *історико-правовий метод* використано для аналізу генезису кримінально-виконавчого законодавства щодо регулювання питання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк (підрозділ 1.2); *формально-логічний метод* – під час з'ясування понять «заходи заохочення», «заходи стягнення», «дисциплінарний проступок», а також задля вивчення змісту законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.2); *порівняльно-правовий метод* – під час порівняння положень законодавства України та міжнародно-правових актів, законодавства зарубіжних держав (підрозділи 2.1, 3.2); *логіко-юридичний* – для аргументування шляхів удосконалення норм кримінально-виконавчого законодавства з питань застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк (підрозділ 3.2); *соціологічні методи дослідження* (анкетування, інтерв'ювання) – з метою вивчення думки персоналу виправних колоній та засуджених із відповідних проблемних питань, що становлять зміст задач цієї наукової розробки (підрозділи 2.1, 2.3, 3.2). Комплексне використання наведених методів сприяло досягненню мети і вирішенню задач дисертаційної роботи, обґрунтуванню теоретичних висновків і практичних рекомендацій.

Теоретична база дисертаційної роботи охопила праці вітчизняних та зарубіжних науковців із питань кримінального, кримінально-виконавчого, адміністративного права, кримінології, теорії держави та права, психології та педагогіки, довідково-енциклопедичну літературу.

Нормативну базу дослідження становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, відомчі акти та міжнародно-правові акти. Нормативну базу дослідження використано станом на 1 червня 2016 р.

Емпіричну базу дослідження становлять дані ДПтС України, результати опитування 200 осіб із числа персоналу виправних колоній у Львівській та Хмельницькій областях, 400 засуджених, які відбували покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання; середнього та максимального рівнів безпеки у Львівській та Хмельницькій областях, а також вивчення 200 матеріалів дисциплінарної практики щодо засуджених у виправних колоніях зазначених областей.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є одним із перших в українській кримінально-виконавчій науці комплексним дослідженням питання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк.

На основі виконаного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку концептуально нових теоретичних, законодавчих та практичних пропозицій, що мають важливе значення для розвитку теорії кримінально-виконавчого права та практики виконання–відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк, зокрема:

вперше:

– обґрунтовано доцільність виокремлення у процесі становлення і розвитку кримінально-виконавчого законодавства про застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, таких періодів: 1) початковий період (X століття – 1775 рік); 2) реформений період (кінець 1775 року – 1917 рік); 3) перехідний період (1917–1925 роки); 4) радянський період (кінець 1925 року – 1991 рік); 5) новітній період (1991–2003 роки); 6) сучасний період (із 2004 року і до нині);

– доведено відсутність категоризації (класифікації) порушень встановленого порядку відбування покарання, що призводить до випадків неспіврозмірності застосованого заходу стягнення тяжкості вчиненого засудженим дисциплінарного проступку, відтак запропоновано здійснити поділ порушень встановленого порядку відбування покарання за ступенем тяжкості на чотири групи: 1) невеликої тяжкості, 2) середньої тяжкості, 3) тяжкі, 4) особливо тяжкі; встановлено перелік кожної групи порушень і надано пропозиції щодо заходів стягнення, які можуть бути застосовані до кожної із груп порушень;

– обґрунтовано необхідність прийняття підзаконного нормативно-правового акта, з метою узгодження практики застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, та закріплення основних засад регламентування діяльності адміністративної комісії, чіткого алгоритму дій працівників у процесі застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Відтак розроблено проект Інструкції про порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк;

удосконалено:

– поняття «дисциплінарний проступок засудженого», під яким запропоновано розуміти протиправне, винне діяння, спрямоване на порушення

вимог встановленого режиму (порядку відбування та виконання покарання) у виправних і виховних колоніях, що полягає у невиконанні обов'язків засудженим та недотриманні заборон, які передбачені КВК України та іншими нормативними актами, заподіює шкоду або створює небезпеку заподіяння шкоди охоронюваним правам та законним інтересам працівників УВП, засуджених та інших осіб, які на законних підставах перебувають у відповідній установі виконання покарань; вказано на необхідність доповнення ст. 132 КВК України приміткою 1 із зазначенням дефініції «дисциплінарний проступок»;

– позицію про необхідність комплексного вивчення особи засудженого протягом всього строку відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк, зокрема: 1) характеристики загальної поведінки; 2) ставлення до праці та навчання; 3) участі у роботі самодіяльних організацій засуджених та виховних заходах із зазначенням щомісячно начальником відділення соціально-психологічної роботи підсумків такої оцінки у плані індивідуально-виховної роботи із засудженим та її врахуванні під час застосування заходів заохочення та стягнення;

– положення про недоцільність застосування усних заходів заохочення та стягнення. Визначено основні чинники, що ускладнюють процедуру їх застосування, а саме: 1) відсутність регламентування в КВК України підготовки матеріалів для застосування усних заходів заохочення чи стягнення; 2) порядку їх обліку; 3) чіткого законодавчого регламентування порядку дострокового зняття заходів стягнення у разі їх застосування; 4) юридичне значення застосування усних заходів заохочення та стягнення для засуджених; 5) несприйняття усної форм застосування заходів заохочення та стягнення самими засудженими;

дістали подальший розвиток:

– положення про розмежування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким та заходів заохочення, передбачених ч. 1 ст. 130 КВК України, відтак запропоновано розглядати їх як самостійні інститути кримінально-виконавчого права, що дало змогу обґрунтувати внесення змін до ст. 130 КВК України;

– підходи щодо недоцільності обмеження встановленого в законодавстві обсягу прав і законних інтересів засуджених у разі застосування таких найсуворіших заходів стягнень, як поміщення до ДІЗО, карцеру, ПКТ (ОК). Це дозволило запропонувати внести зміни до ч. 8 ст. 134 КВК України відповідно до сучасних міжнародних стандартів поводження із засудженими;

– позиція про необхідність комісійного розгляду питання застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк;

– положення про доцільність доповнення діючого переліку заходів заохочення у КВК України новими заходами – надання права виходу із близькими родичами за межі виправної колонії мінімального рівня безпеки із

загальними умовами тримання у вихідний чи святковий день із 8.00 год. до 20 год. Визначено критерії застосування цього заходу заохочення: наявність трьох і більше заходів заохочення, відбуття не менше половини строку покарання, призначеного судом.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали дисертаційної роботи впроваджено як рекомендації у:

– *правотворчу діяльність* – під час підготовки пропозицій щодо вдосконалення кримінального, кримінально-виконавчого законодавства України (акт впровадження Інституту законодавства Верховної Ради України від 16 квітня 2015 р. № 22/198-1-19);

– *правозастосовну діяльність* – для використання у практичній діяльності органів і установ виконання покарань (акт впровадження Управління Державної пенітенціарної служби України в Івано-Франківській області від 30 квітня 2015 р. № 5-993; акт впровадження Управління Державної пенітенціарної служби України у Волинській області від 7 травня 2015 р. № 5);

– *навчальний процес* – під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальне право України», «Кримінологія», «Кримінально-виконавче право» (акт впровадження Львівського державного університету внутрішніх справ від 26 березня 2015 р. № 13).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації оприлюднено на таких наукових та науково-практичних заходах: звітній науковій конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 30 вересня 2011 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів» (м. Харків, 29–30 жовтня 2011 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери» (м. Хмельницький, 17 листопада 2011 р.); звітній науковій конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 28 вересня 2012 р.); звітній науковій конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 17 жовтня 2014 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, 10–11 квітня 2015 р.); звітній науковій конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Львів, 16 жовтня 2015 р.).

Публікації. Основні положення і висновки дисертації відображено у 12 наукових працях, зокрема: 5 наукових статтях, із яких 4 – у фахових виданнях України з юридичних наук, 1 – в іноземному періодичному виданні (Республіка Польща), а також у 7 тезах доповідей на науково-практичних заходах.

Структура дисертації. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що охоплюють сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 276 сторінок, обсяг основного тексту – 200 сторінок, список використаних джерел містить 308 найменувань на 33 сторінках; 65 додатків розміщено на 43 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; зазначено зв'язок роботи з науковими планами, темами та програмами; визначено мету, задачі, об'єкт, предмет та методи дослідження; наукову новизну одержаних результатів, теоретичне та практичне значення одержаних результатів; наведено дані про їх апробацію.

Розділ 1 «Теоретичні засади дослідження застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк» складається із двох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Стан наукового дослідження питання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, у доктрині кримінально-виконавчого права України»* на підставі аналізу сучасних наукових розробок встановлено загальноновизнані та дискусійні питання у рамках кримінально-виконавчого права України. Водночас виокремлено питання, які невисвітлені в науці кримінально-виконавчого права чи розглядалися надто загально (історико-правовий аналіз правового регулювання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк; розмежування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким та заходів заохочення; співрозмірності застосування заходів стягнення, залежно від тяжкості вчиненого засудженим дисциплінарного проступку; зміст кримінальної, кримінологічної і кримінально-виконавчої характеристики засуджених, до яких застосовувалися заходи заохочення та стягнення; значення заходів заохочення та стягнення у процесі виправлення засуджених; створення комплексного методологічного підґрунтя для практичних працівників у правовому регулюванні застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк).

У *підрозділі 1.2 «Становлення і розвиток кримінально-виконавчого законодавства про застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк»* проаналізовано нормативно-правові акти, що регулювали застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк; на основі їх вивчення визначено етапи становлення і розвитку кримінально-виконавчого законодавства з означеного питання.

Значну увагу приділено законодавству, що діяло у Російській імперії, а отже і на значній території українських земель. Це, зокрема Закон «Установи для управління Губерній Російської імперії» (1775 р.) та Статут про утримуваних під вартою (у редакціях 1857 р., 1866 р., 1890 р.). Початок ХХ століття характеризувався прийняттям значної кількості суперечливих інструкцій та циркулярів, які регламентували різнобічну діяльність кримінально-виконавчих установ, зокрема й регулювання застосування заходів заохочення та стягнення до засуджених. Основу сучасних підходів до правової регламентації застосування заходів заохочення та стягнення до засуджених закріплено у Виправно-трудоному кодексі УРСР 1925 та 1970 років.

Розділ 2 «Теоретичні та практичні аспекти застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк» складається із трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Поняття та види заходів заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк» розглянуто наукові підходи до понять «заохочення», «стягнення». Відтак визначено самостійні ознаки і заходів заохочення, і заходів стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк.

Здійснено розмежування між заходами заохочення передбаченими ч. 1 ст. 130 КВК України, та умовно-достроковим звільненням від відбування покарання, заміною невідбутої частини покарання більш м'яким. Зокрема, встановлено, що це самостійні інститути кримінально-виконавчого права. Для гармонізації кримінального та кримінально-виконавчого законодавства та єдиного розуміння підходів щодо застосування практичними працівниками заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання запропоновано ч. 2 ст. 130 КВК України виключити; водночас Главу 19 «Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі» КВК України доповнити ст. 129-1 «Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким».

У контексті упорядкування питання щодо застосування найбільш суворих заходів стягнення (поміщення до ДІЗО, ПКТ (ОК)) до осіб, позбавлених волі на певний строк, відповідно до міжнародних стандартів поводження зі засудженими доведено необхідність скасування таких правообмежень, як заборона на короткострокові побачення, отримання посилок (передач) та бандеролей, придбання продуктів харчування і предметів першої потреби. Це обумовило пропозицію про внесення змін до абз. 1 ч. 11 ст. 134 КВК України.

У підрозділі 2.2 «Підстави і порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк» досліджується законодавче врегулювання порядку застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Визначено, що підстави застосування заходів заохочення, закріплені у ч. 1 ст. 130 КВК України, є оціночними поняттями, однак зміст цих підстав законодавцем не встановлено.

Обґрунтовано положення, що при застосуванні заходів заохочення до осіб, позбавлених волі на певний строк, комплексно мають бути вивчені: 1) поведінка засудженого до моменту застосування заходу заохочення; 2) чи навчається (навчався) та чи має намір навчатися в подальшому засуджений в УВП, а також характеристика засудженого під час навчання; 3) чи працевлаштований засуджений в УВП, його ставлення до праці, участь у безоплатних роботах із благоустрою в установі; 4) участь у роботі в самодіяльних організаціях засуджених; 5) наявність та реалізація творчих вподобань засудженого; 6) участь засудженого у різних виховних, релігійних, спортивних, творчих заходах, які проводяться в УВП, а також кримінально-правова, кримінологічна та кримінально-виконавча характеристика засудженого. Лише комплексний підхід до вивчення особистості засудженого адміністрацією установи дасть змогу правильно застосовувати заходи заохочення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Відтак запропоновано внести доповнення до ч. 1 ст. 131 КВК України.

Встановлено відсутність закріплення у КВК України підстави для застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Відтак запропоновано у ст. 132 КВК України визначити, що єдиною підставою застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, є вчинення діяння, яке містить склад дисциплінарного проступку засудженого.

На основі аналізу матеріалів дисциплінарної та судової практики встановлено чинники, що зумовлюють невідповідність призначуваних заходів стягнення тяжкості вчинених дисциплінарних проступків: відсутність чіткого визначення видів дисциплінарних проступків засуджених та критеріїв їх класифікації, недосконале вивчення персоналом УВП характеристики особи засудженого.

У підрозділі 2.3 «Кримінально-правова, кримінологічна, кримінально-виконавча характеристика осіб, позбавлених волі на певний строк, до яких застосовувалися заходи заохочення та стягнення» визначено кримінально-правову, кримінологічну та кримінально-виконавчу характеристику осіб, позбавлених волі на певний строк, до яких застосовувалися заходи заохочення та стягнення. Зокрема встановлено, що під час відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк до 46,5% опитаних засуджених застосовувалися заходи заохочення; до 69,5% – заходи стягнення. З'ясовано, що найчастіше заходи стягнення застосовувалися до засуджених, які відбувають покарання у колонії максимального рівня безпеки, – 74%.

За результатами анкетування охарактеризовано особу засудженого, до якого найчастіше застосовувалися заходи заохочення: вік – 30–39 років (30%); перебуває у шлюбі (57,2%); стосунки із сім'єю задовільні (42,3%); освіта середня-спеціальна (37%); під час відбування покарання здобував освіту (22%); працевлаштований у виправній колонії (28,3%); відбував покарання за крадіжку (35%); строк покарання, призначений судом за вчинений злочин,

становить від 3 до 5 років (42,5%); відбуто не менше 1/2 строку призначеного судом покарання за вчинений злочин (44,7%); до кінця строку відбування покарання залишилося від 1 до 3 років (53,2%). Водночас найнижча активність засуджених спостерігається на початку строку відбування покарання, а найвища – із настанням строку умовно-дострокового звільнення від відбування покарання; стимулом для отримання заходів заохочення вважають перспективу в майбутньому застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання; найбільш прийнятним заходом заохочення є надання додаткового короткострокового чи тривалого побачення (23,5%).

Наведено характеристику засудженого, до якого застосовувалися заходи стягнення: вік – 21–30 років (48%); неodrжена особа (69%); стосунки зі сім'єю – погані (56,3%); освіта – неповна середня (40%); частка осіб, які підвищували свій освітній рівень (15%); не працевлаштований у виправній колонії (81,7%); переважно відбували покарання за грабіж (14,5%), умисне убивство (15%); строк покарання, призначений судом за вчинений злочин, становить від 5 до 10 років (40%); до кінця строку відбування покарання залишилося від 1 до 3 років (34%); відбута 1/2 строку призначеного судом покарання за вчинений злочин (51,7%); не беруть участь у самодіяльних організаціях засуджених (90%); вважають несправедливим накладення на них заходів стягнення (64,7%); накладений захід стягнення однаковою мірою викликає пригнічення та агресію; найбільш дієвими вважають заходи стягнення у виді поміщення до дисциплінарного ізолятора (карцеру) (36%).

Розділ 3 «Значення застосування заходів заохочення та стягнення у процесі виправлення осіб, позбавлених волі на певний строк, та шляхи їх удосконалення» складається із двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Значення застосування заходів заохочення та стягнення у процесі виправлення осіб, позбавлених волі на певний строк» встановлено, що заходи заохочення та стягнення як такі не є засобами виправлення, але водночас спонукають засудженого до певного шаблону поведінки. Для отримання бажаного заходу заохочення засуджений повинен сумлінно ставитися до праці і навчання, що є засобами виправлення засуджених. Водночас негативна поведінка отримує правове реагування з боку адміністрації УВП. Виявлено опосередкований характер значення застосування заходів заохочення та стягнення у виправленні засуджених, які поряд з іншими засобами виховного впливу, зумовлюють виправлення засуджених та попередження протиправної поведінки.

У підрозділі 3.2. «Шляхи удосконалення застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк» на підставі дослідження змісту міжнародно-правових актів поводження зі засудженими, норм зарубіжних держав зроблено висновок про те, що чинне кримінально-виконавче законодавство не повною мірою відповідає вимогам міжнародно-правових норм. Відтак запропоновано доповнити ч. 1 ст. 130 КВК таким

заходом заохочення як надання права виходу за межі виправної колонії у супроводі близьких родичів з 8.00 год. до 20.00 год. На основі вивчення зарубіжного досвіду та врахування думки персоналу виправних колоній, отриманої в результаті анкетування, встановлено критерії застосування цього виду заохочення: відбування покарання в колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, наявність трьох і більше заходів заохочення, відбуття не менше половини строку покарання, призначеного судом.

Встановлено невизначеність у КВК України чіткого порядку оскарження накладеного заходу стягнення, строків подання скарги, строків розгляду скарги органами, до яких може бути подана скарга, що зумовлює незахищеність засуджених у правовому полі. Відтак вирішення цієї проблеми має полягати у: 1) чіткому законодавчому врегулюванні порядку оскарження накладеного стягнення засудженим; 2) обов'язку адміністрації УВП забезпечувати засудженого захисником на безоплатній основі. Таким чином, запропоновано внести зміни до ч. 13 ст. 134 КВК України.

ВИСНОВКИ

Дослідження проблем застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, підтвердило актуальність теми дисертації і для теорії кримінально-виконавчого права, і для правозастосовної діяльності органів і установ виконання покарань. До основних результатів дослідження належать такі положення:

1. З'ясовано, що, попри значну кількість наукових розробок у кримінально-виконавчому праві України питань застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, низка питань залишаються недослідженими та дискусійними, зокрема: історико-правовий аналіз правового регулювання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк; розмежування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким та заходами заохочення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк, як самостійних інститутів кримінально-виконавчого права; співрозмірність застосування заходів стягнення залежно від тяжкості вчиненого засудженим дисциплінарного проступку; зміст кримінальної, кримінологічної і кримінально-виконавчої характеристики засуджених, до яких застосовувалися заходи заохочення та стягнення; значення заходів заохочення та стягнення у процесі виправлення засуджених.

2. Встановлено, що застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, на різних етапах розвитку кримінально-виконавчого законодавства завжди безпосередньо залежало від політичної, соціально-економічної та ідеологічної ситуації в державі. Аналіз історичних правових джерел засвідчив, що регламентація застосування заходів стягнення

до осіб, позбавлених волі на певний строк, знайшли своє нормативно-правове закріплення у законодавстві з XVIII століття, водночас законодавча регламентація застосування заходів заохочення – з XIX століття.

3. Встановлено, що у наукових працях дослідників кримінально-виконавчого права містяться суперечливі позиції щодо визначення змісту понять «заходи заохочення» та «заходи стягнення», відтак запропоновано власне визначення цих понять. Доведено, що заходи заохочення та стягнення, які закріплені у ч. 1 ст. 130 та ч. 1 ст. 132 КВК, містять низку самостійних ознак, похідних та відмінних від загальнотеоретичних понять «заохочення» та «стягнення».

Аргументовано положення, що умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким є самостійними інститутами кримінально-виконавчого права та містять низку відмінностей від заходів заохочення, закріплених у ч. 1 ст. 130 КВК України. Відтак запропоновано виключити ч. 2 зі ст. 130 КВК України, а Главу 19 «Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі» КВК України доповнити ст. 129-1 «Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким».

4. Здійснено детальний аналіз правозастосовної практики щодо застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк; з урахуванням теоретичного та практичного матеріалу визначено підстави їх застосування.

Доведено, що відсутність у законодавстві чітких критеріїв підстав застосування заходів заохочення до осіб, позбавлених волі на певний строк (сумлінна поведінка, сумлінне ставлення до праці та навчання, активна участь у роботі самодіяльних організацій), ускладнює роботу працівників УВП. Відтак обґрунтовано необхідність постійного обов'язкового вивчення особи засудженого начальником відділення соціально-психологічної служби на основі інформації різних структурних підрозділів виправної (виховної) колонії і щомісячного занесення результатів оцінки до індивідуальної програми соціально-виховної та психологічної роботи зі засудженим. У зв'язку з цим запропоновано внести доповнення до ч. 1 ст. 131 КВК України.

Встановлено основні недоліки у практичній діяльності застосування заходів заохочення до осіб, позбавлених волі на певний строк: рапорти (подання) про пропозиції заходів заохочення до засуджених мають шаблонний характер та не містять повної інформації характеристики засудженого; відсутній диференційований підхід до застосування заходів заохочення.

На основі вивчення матеріалів про застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, у виправних колоніях та судової практики констатовано, що під час застосовування заходів стягнення до засуджених не враховуються повною мірою обставини і мотиви вчиненого засудженим дисциплінарного проступку; застосовані заходи стягнення за ступенем їх суворості не завжди співрозмірні з тяжкістю вчиненого проступку.

5. Визначено, що вивчення характеристики особи засудженого, до якого застосовуються заходи заохочення чи стягнення, має охоплювати: 1) кримінально-правову характеристику (тяжкість учиненого злочину, строк призначеного судом покарання, строк відбутої частини покарання); 2) кримінологічну характеристику (стать, вік, сімейний стан, освіта, рід занять, працевдатність); 3) кримінально-виконавчу характеристику (вид установи відбування покарання, стосунки засудженого зі сім'єю та близькими родичами; ставлення засудженого до праці, вимог режиму та розпорядку дня, навчання; участь засудженого у роботі самодіяльних організаціях засуджених та виховних заходах; ставлення засудженого до застосованих заходів заохочення та стягнення тощо). Такий підхід на практичному рівні дасть змогу всебічно та комплексно вивчити особу засудженого, що є гарантією правильного застосування заходів заохочення та стягнення, а не лише встановлення окремих ознак, які часто неповно характеризують особу засудженого. Це, водночас, сприятиме більш ефективному застосуванню заходів заохочення з урахуванням нагальних потреб засудженого та заходів стягнення для припинення порушень встановленого порядку виконання-відбування покарання і запобігання їм.

6. Доведено, що заходи заохочення та стягнення є необхідними засобами виховного впливу, за допомогою яких здійснюється диференційований вплив на засуджених, спрямований на стимулювання правослухняної поведінки та, зрештою, запобігання правопорушенням та виправлення осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Встановлено, що законодавець обґрунтовано визначив місце норм, які регламентують їх застосування, у Главі 19 «Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі» КВК України. Адже забезпечити високий ступінь ефективності впливу на засуджених заходів заохочення та стягнення ймовірно лише за системної соціально-виховної роботи, заснованої на дотриманні принципів виконання і відбування покарань, з-поміж яких чільне місце повинен посідати принцип раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної поведінки.

7. Встановлено, що норми КВК України, які визначають порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, потребують удосконалення. Нині у кримінально-виконавчому законодавстві України не закріплено комплексного порядку розгляду питання про застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. За результатами вивчення думки персоналу виправних колоній, 55,5% опитаних вважають недосконалим законодавство у частині регулювання порядку застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк; 53,5% – визнають необхідним прийняття Інструкції про порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. Відтак з метою узгодження практики застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, та закріплення основних засад регламентування діяльності адміністративної

комісії, чіткого алгоритму дій працівників, у процесі застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, розроблено модель проекту Інструкції про порядок застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк.

Окрім того, в дисертації розроблено чимало науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, та запропоновано внести низку змін та доповнень до КВК України, зокрема до ч. 3 ст. 101, абз. 7 ч. 1, ч. 2 ст. 130 (із доповненням абз. 12 ч. 1 ст. 130), ч. 1 ст. 131, ст. 132 (із доповненням приміткою 1), ч. 6, 7, 8, 13 ст. 134, абз. 1 ч. 11 ст. 134, ч. 3, 6 ст. 135, ч. 2, 3 ст. 146 КВК України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Яремко З. В. Заходи заохочення та стягнення у кримінально-виконавчому законодавстві України (1917–1921 рр.) / З. В. Яремко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2011. – Вип. 4. – С. 280–292.

2. Яремко З. В. Заходи заохочення, які застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк, за кримінально-виконавчим законодавством України та інших держав СНД: порівняльно-правовий аналіз / З. В. Яремко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2012. – Вип. 1. – С. 367–377.

3. Яремко З. В. Поняття заохочення в кримінально-виконавчому праві / З. В. Яремко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2012. – Вип. 2 (2). – С. 272–281.

4. Яремко З. В. Наукові погляди на інститут заходів заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк / З. В. Яремко // Митна справа. – 2013. – № 1 (85). – Ч. 2 (2). – С. 380–384.

5. Yaremko Z. Role of incentives and penalties applicable to the persons deprived of their liberty for a specified period during rehabilitation and resocialization / Z. Yaremko // Wiedza Prawnicza. – 2014. – Nr. 2. – S. 92–98.

6. Яремко З. В. Правова регламентація застосування заходів заохочення до осіб, позбавлених волі на певний строк, за кримінально-виконавчим законодавством Польщі / З. В. Яремко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей учасників звітної наукової конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів (30 вересня 2011 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – С. 274–277.

7. Яремко З. В. Історична генеза розвитку застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк за кримінально-виконавчим законодавством Російської імперії / З. В. Яремко // Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів:

матеріали міжнародної науково-практичної конференції: у 2 т. (29–30 жовтня 2011 р.). – Х.: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2011. – Т. 2. – С. 72–74.

8. Яремко З. В. Актуальність заходів заохочення у стимулюванні правомірної поведінки засуджених / З. В. Яремко // Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції (17 листопада 2011 р.). – Хмельницький: ХІСТ Університету «Україна», 2011. – С. 322–324.

9. Яремко З. В. Повноваження начальника відділення щодо застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк за кримінально-виконавчим законодавством України та інших країн СНД / З. В. Яремко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей та повідомлень учасників звітної наукової конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів (28 вересня 2012 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2012. – С. 253–257.

10. Яремко З. В. Вплив заходів заохочення та стягнення на поведінку засуджених, що застосовуються під час відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк / З. В. Яремко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей та повідомлень учасників звітної наукової конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів (17 жовтня 2014 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – С. 428–431.

11. Яремко З. В. Шляхи удосконалення заходів заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк / З. В. Яремко // Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (10–11 квітня 2015 р.). – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2015. – Ч. II. – С. 111–114.

12. Яремко З. В. Особливості застосування заходів стягнення до жінок, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк / З. В. Яремко // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: тези доповідей та повідомлень учасників звітної наукової конференції ад'юнктів, аспірантів та здобувачів (16 жовтня 2015 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – С. 313–316.

АНОТАЦІЯ

Яремко З. В. Застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. – Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2016.

Дисертація є комплексним дослідженням, присвяченим основним аспектам застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених

волі на певний строк. У роботі, зокрема, проаналізовано стан теоретичного дослідження питань застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк, а також історичну генезу закріплення заходів заохочення та стягнення у законодавстві України на різних етапах розвитку. Досліджено поняття і види заходів заохочення та стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі на певний строк, а також підстави і порядок їх застосування. Відтак встановлено необхідність вивчення особи засудженого впродовж усього строку відбування покарання та обов'язкове врахування співрозмірності застосованого заходу стягнення залежно від тяжкості вчиненого засудженим дисциплінарного проступку. На основі проведеного анкетування здійснено кримінально-правову, кримінологічну та кримінально-виконавчу характеристику осіб, позбавлених волі на певний строк, до яких застосовувалися заходи заохочення та стягнення. З'ясовано місце заходів заохочення та стягнення у виправленні засуджених.

За результатами дослідження розроблено низку пропозицій щодо внесення змін і доповнень до статей КВК України, що регулюють питання застосування заходів заохочення та стягнення до осіб, позбавлених волі на певний строк.

Ключові слова: заходи заохочення; заходи стягнення; засуджений; позбавлення волі на певний строк; виправлення засуджених; установа виконання покарання.

АННОТАЦІЯ

Яремко З. В. Применение мер поощрения и взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. – Львовский государственный университет внутренних дел МВД Украины. – Львов, 2016.

Диссертация является комплексным исследованием, посвященным основным аспектам применения мер поощрения и взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок. В работе, в частности, проанализировано состояние теоретического исследования по применению мер поощрения и взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок, а также историческая генеза закрепления мер поощрения и взыскания в законодательстве Украины на разных этапах развития. Исследовано понятие и виды мер поощрения и взыскания, применяемые к лицам, лишенным свободы на определенный срок, а также основания и порядок их применения. Поэтому установлена необходимость изучения личности осужденного в течение всего срока отбывания наказания и обязательный учет соразмерности примененной меры взыскания в зависимости от тяжести совершенного осужденным дисциплинарного проступка. На основе проведенного анкетирования осуществлено уголовно-

правовую, криминологическую и уголовно-исполнительную характеристику лиц, лишенных свободы на определенный срок, к которым применялись меры поощрения и взыскания. Выяснено место мер поощрения и взыскания в исправлении осужденных.

Доказано, что отсутствие четких критериев таких оценочных понятий, как добросовестное поведение, добросовестное отношение к труду и учебе, активное участие в работе самодеятельных организаций усложняет работу сотрудников УВП по применению мер поощрения и взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок. Поэтому в диссертации доказана необходимость постоянного обязательного изучения личности осужденного начальником отделения социально-психологической службы на основе информации различных структурных подразделений исправительной (воспитательной) колонии и ежемесячного внесения результатов оценки индивидуальной программы социально-воспитательной и психологической работы с осужденными.

На основе изучения материалов о применении мер взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок, в исправительных колониях и судебной практики констатировано, что во время применения мер взыскания к осужденным не учитываются в полной мере обстоятельства и мотивы совершенного осужденным дисциплинарного проступка; применяемы меры взыскания по степени их строгости не всегда соизмеримы с тяжестью совершенного проступка.

Определено, что изучение характеристики личности осужденного, к которому применяются меры поощрения или взыскания, должно охватывать: 1) уголовно-правовую характеристику (тяжесть совершенного преступления, срок назначенного судом наказания, срок отбытой части наказания, 2) криминологическую характеристику (пол, возраст, семейное положение, образование, род занятий, работоспособность); 3) уголовно-исполнительную характеристику (вид учреждения отбывания наказания, отношения осужденного с семьей и близкими родственниками, отношение осужденного к труду, требованиям режима и распорядка дня, обучение, участие осужденного в работе самодеятельных организациях осужденных и воспитательных мероприятиях, отношение осужденного к применяемым мерам поощрения и взыскания и т.д.). Такой подход на практическом уровне позволит всесторонне и комплексно изучить личность осужденного, что является гарантией правильного применения мер поощрения и взыскания, а не только установление отдельных признаков, часто неполно характеризующих личность осужденного. Это одновременно будет способствовать более эффективному применению мер поощрения с учетом потребностей осужденного и мер взыскания для прекращения и предотвращения нарушений установленного порядка исполнения-отбывания наказания со стороны осужденных.

Доказано, что меры поощрения и взыскания являются необходимыми средствами воспитательного воздействия, с помощью которых осуществляется

дифференцированное влияние на осужденных, направленное на стимулирование правопослушного поведения и, наконец, предупреждение правонарушений и исправления лиц, отбывающих наказание в виде лишения свободы на определенный срок. Поскольку обеспечить высокую степень эффективности воздействия на осужденных мер поощрения и взыскания вероятно лишь при системной социально-воспитательной работы, основанной на соблюдении принципов исполнения и отбывания наказаний, среди которых главное место должен занимать принцип рационального применения мер принуждения и стимулирования правопослушного поведения.

На основе результатов исследования разработан ряд предложений по внесению изменений и дополнений в статьи КВК Украины, регулирующие вопросы применения мер поощрения и взыскания к лицам, лишенным свободы на определенный срок.

Ключевые слова: меры поощрения; меры взыскания; осужденный; лишение свободы на определенный срок; исправление осужденных; учреждение исполнения наказания.

ANNOTATION

Yaremko Z. V. Administration of incentives and corrective measures to the individuals deprived of liberty for the determined period. – Manuscript rights reserved.

Thesis on scientific for degree of Candidate of Legal Sciences in specialty 12.00.08 – Criminal Law and Criminology; Criminal-Executive Law. – Lviv State University of Internal Affairs of the MIA of Ukraine, Lviv, 2016.

The research is focused on the complex study of the basic aspects of administration of incentives and corrective measures to the individuals deprived of liberty for the determined period. The paper analyses general theoretical issues connected with the process of administration of incentives and corrective measures to the individuals deprived of liberty for the determined period. The study also explores the historical origin of normative consolidation of incentives and corrective measures in Ukrainian legal system on various stages of development. The thesis considers the types of incentives and corrective measures, as well as grounds and order of their administration. A particular emphasis is placed on the importance of investigation of the offender's personality. This investigation should be conducted during the whole period of service of sentence, taking into account the gravity of offence and adequacy of the corrective measures. Having performed a survey, it became possible to give criminal, criminological, and penal characteristics of the individuals deprived of liberty for the determined period. Special attention is given to the role of incentives and corrective measures.

The research provides a number of propositions concerning changes and amendments to the articles of the Criminal Procedure Code of Ukraine that regulate

the issues of administration of incentives and corrective measures to the individuals deprived of liberty for the determined period.

Key words: incentives; corrective measures; offender; deprivation of liberty for the determined period; reeducation of offenders; place of executing punishment.

Підписано до друку 28.10.2016 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам. № 116-16.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.